

PRAKTISK GÅRDSARBEID

”Praktisk gårdsarbeid” er utviklet av Norske Landbruketstjenester og Studieforbundet næring og samfunn (SNS) Nordenfjeldske. Opplegget kan gjennomføres som del av fag i ungdomsskolen, f.eks i faget Utdanningsvalg. Og er allerede utprøvd i skole med gode tilbakemeldinger.

Gjennomført/godkjent teori og praksis tilsvarer ”Avløserkurs for nybegynnere” og gir mulighet til å kunne søke jobb som landbruksavløser.

Mål.

Kurset skal:

- gi deltakerne en innføring i praktisk gårdsarbeid.
- gi deltakerne innsikt i hvilke muligheter en landbruksutdanning kan gi.

Målgruppe.

Kurset passer best for elever på 9. – 10. trinn.

Erfaringer viser at ungdom under 14 år ikke får samme nytten av faget, som 15-16 åringer, men dette kan selvfølgelig fravikes.

Opplegget passer for de som er:

- landbruksinteresserte
- nysgjerrige på hva landbruk er, og ønsker et innblikk i landbruk og gårdsdrift.
- vurderer en landbruksrettet utdanning.
- vurderer å jobbe innen landbruket, også utover yrker som avløser og gårdbruker.

Antall timer.

- 20 timer teori.
- 20 timer praksis

Organisering.

Landbruket i området utnevner en fagansvarlig (f.eks landbruketstjenesten) som skal være behjelpelig med organisering av opplegget, der det å skaffe forelesere og praksisverter inngår.

Nærmere avtale mellom skole og ansvarlig landbruksorganisasjon inngås i god tid før oppstart. Det finnes en standardavtale som bør benyttes, med rom for lokale tilpasninger.

Forelesere:

- Teori: Landbruketstjenesten, veterinær, gårdbrukere, rådgivere og lærere på naturbrukskoler.
- Praksis: Gårdbrukere.

Arbeidsmetode.

Faget legges opp til en 2-delt undervisningsform.

Temaene gjennomgås først teoretisk med forelesninger og gruppeoppgaver, før elevene og forelesere har en praktisk undervisning i fjøs, dersom det er mulig.

Praksisperioden:

- Elevene bør ha hver sin praksisplass. Gruppepraksis anbefales ikke.
- Det skal inngås skriftlig avtale mellom gårdbruker og elev. Avtalen sikrer blant annet forsikring.
- Det skal ikke utbetales lønn i praksisperioden.
- Praksisen bør gå parallelt med teoriundervisningen.

Det anbefales at elevene underveis får mulighet til fjøsbesøk for å se på forskjellige driftsformer og produksjoner. Også besøk på meieri og slakteri anbefales. Her kan hele klassen/ungdomstrinnet med, ikke bare de som deltar i ”Praktisk gårdsarbeid”.

Tema.

Temaoversikten viser forslag på teoretiske tema. Det er åpning for lokale tilpasninger.

Valg av dyreslag må velges så tidlig som mulig da dette har betydning for bestilling av forelesere.

Tema	Undertema	Timer
Innledning	<ul style="list-style-type: none"> - Presentasjon av hverandre. - Gjennomgang av opplegget. - Presentasjon av det lokale landbruket. 	1
Hva er en avløser?	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeidsoppgaver. - Arbeidstid. - Rettigheter og plikter. - Lønn. - Lover og regler. 	1
Hygiene i fjøset	<ul style="list-style-type: none"> - Lover og regler. - Hygiene for dyra. - Hygiene for de om jobber i fjøset. 	1
HMS	<ul style="list-style-type: none"> - Hva er HMS? - Hvem er ansvarlig for hva? - Hvordan fungerer HMS på en gård. 	1
Fôring	<ul style="list-style-type: none"> - Dyregruppe/r velges før oppstart. - Storfe. Sau. Gris. Geit. Kylling. Egg. 	4
Sykdommer	<ul style="list-style-type: none"> - Innføring i de mest vanlige sykdommene hos dyregruppen/e som ble valgt ovenfor. - Behandling av sykdommer. 	2
Melking	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan fungerer juret? - Melketeknikk. Hygiene. - Melkemaskin / melkerobot. 	4
Brunst	<ul style="list-style-type: none"> - Brunsttegn. - Brunstkontroll. - Inseminering. 	2
Fødsler	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan se at en fødsel er i gang? - Hva er min oppgave under en fødsel? - Håndtering av nyfødte kalver/grisunger/lam. 	2
Maskinlære. Traktorlære	<ul style="list-style-type: none"> - Enkel innføring i vedlikehold. - Hva skal jeg se etter/sjekke? 	1
Skog / utmark	<ul style="list-style-type: none"> - Hva er skogbruk? - Hva er utmark? 	1
Sum teoritimer		20
Praksis	<ul style="list-style-type: none"> - Hovedtemaene skal utprøves i praksis. - Praksisperioden avsluttes ved at eleven får prøve å gjøre et fjøsstell alene (med fjøsansvarlig tilgjengelig). 	16
	Fjøsbesøk (2 besøk à 2 timer)	4
Sum praksistimer		20

Besøk på naturbruksskole for omvisning og orientering bør legges inn, så fremt det lar seg gjøre.

Pedagogisk materiell.

Materiell for avløserkurs for nybegynnere kan benyttes.

Det jobbes med å utarbeide nye hefter til nybegynnerkurset for avløser, det vil samtidig bli sett på muligheten for å få noe av teorien nettbasert. Inntil dette er ferdig utarbeidet benyttes materiell fra landbruksorganisasjonene (som GENO sine plansjer på brunst og videoer på HMS). Ellers benyttes forelesernes egne plansjer/materiell.

Andre opplegg som kan knyttes til ”Praktisk gårdsarbeid”:

Landbruksspillet er et meget godt opplegg som setter elevene inn i det å drive en gård i et år, og anbefales som avslutningen på ”Praktisk gårdsarbeid”. Spillet kan med fordel spilles av hele klassen. Les mer om Landbruksspillet på <http://www.landbruksspillet.no> eller ta kontakt med Tove Berre, tlf. 90 84 63 53 / tove.berre@naeringogsamfunn.no

Vurdering av ”Praktisk gårdsarbeid”.

Elevene skal vurderes i faget, både teoretisk og praktisk.

Etter avsluttet teori- og praksisundervisning skal eleven ta en praktisk prøve som inkl. teoretiske spørsmål fra sensor. Den praktiske prøven anbefales å bestå av å gjøre et fjøsstell.

Sensor skal ha landbruksfaglig bakgrunn.

Plan for evaluering.

Faget evalueres av deltakerne sammen med en av de ansvarlige både underveis og ved fagets slutt. Den siste endelige evalueringen skal være skriftlig. Eget evalueringsskjema finnes både på papir og elektronisk.

Landbruksansvarlig for faget foretar en evaluering sammen med foreleserne og praksisvertene.

De ansvarlige knyttet til faget (skole og landbruk) evaluerer underveis og til slutt.

Finansiering.

Landbruket har pr. i dag (2015) midler til å finansiere pedagogiske kostnader knyttet til avløserkurs for ungdom. Ordningen dekker kun kostnader knyttet til forelesere som leies inn utover ordinære lærere på skolen.

Tilskuddordningen er avtalemidler og det må tas forbehold om at ordningen videreføres i jordbruksoppgjørene framover.

Det trengs også en avklaring på om disse midlene kan benyttes i skolefagsammenheng.

Kontaktinformasjon.

I tilfeller der det er uklart hvem skolen skal kontakte på landbrukssiden kan Norske Landbrukstjenester v/ Tove Berre, tlf. 90 84 63 53, tove.berre@naeringogsamfunn.no kontaktes. Dette gjelder også andre spørsmål til ”Praktisk gårdsarbeid”.